

Uygulama Becerileri Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Merve KARAMAN^{1,*}, Fatih CEBECİ², Kıvanç UZUN³, Taner ARTAN⁴

¹ Doktora Öğrencisi – İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, SBF, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye – ORCID 0000-0002-3210-3325

² Doktora Öğrencisi – İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, SBF, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye – ORCID 0000-0003-3866-5967

³ Doktora Öğrencisi. – İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, SBF, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye – ORCID 0000-0002-9971-8711

⁴ Doç. Dr. – İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, SBF, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye – ORCID 0000-0002-8716-2090

Sosyal Çalışma Dergisi (2021) 5 (1), 1-10

Copyright © 2021 İZU

YAYIN BİLGİSİ	ÖZ
<p>Yayın geçmişi:</p> <p>Gönderilen tarih: 17.03.2021</p> <p>Kabul tarihi: 18.06.2021</p> <p>Yayımlanma tarihi: 29.06.2021</p>	<p>Bu çalışmanın amacı sosyal hizmet uzmanlarının uygulama becerilerini ne sıklıkla kullandıklarının ölçülmesi için geliştirilen Uygulama Becerileri Ölçeği'nin (UBÖ) Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasıdır. Çalışma kapsamında sahada çeşitli sosyal hizmet alanlarında çalışan 438 sosyal hizmet uzmanına Uygulama Becerileri Ölçeği uygulanmıştır. Veriler internet tabanlı veri toplama tekniği (Google Forms) kullanılarak toplanmıştır. Uygulama Becerileri Ölçeği'nin yapı geçerliliği Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ile belirlenmiş, iki madde dışında ölçeğin orijinal hali ve madde örüntüsü korunduğu saptanmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile yeni ölçek yapısı test edilmiştir ve uyum iyiliği değerlerinin oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin orijinal formuna uygun olarak Destekleyici/Kolaylaştırıcı, İçgörüyü Kolaylaştırıcı, Terapötik Baş Etme ve Vaka Yönetimi olmak üzere 4 alt boyuttan oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu saptanmıştır. Gerçekleştirilen analizler sonucunda alt boyutların Cronbach's Alfa değerleri sırasıyla 0.781, 0.892, 0.764, ve 0.844 ve ölçeğin tümü için 0.819 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin 16 maddelik son haliyle farklı çalışma alanlarındaki sosyal hizmet uzmanları ile yapılacak çalışmalarda kullanılması önerilmektedir.</p>
<p>Anahtar kelimeler:</p> <p>Uygulama becerileri</p> <p>Ölçek uyarlama</p> <p>Key words:</p> <p>Practice skills</p> <p>Scale Adaptation</p>	<p>ABSTRACT</p> <p>The aim of this study is to adapt the Practice Skills Inventory (PSI), which was developed to measure how often social workers use their practice skills into Turkish and to conduct a validity and reliability study. Within the scope of the study, Practice Skills Inventory was applied to 438 social workers working in various social service fields. The data were collected using the internet-based data collection technique (Google Forms). The construct validity of the Practice Skills Inventory was determined by Explanatory Factor Analysis (EFA), and it was determined that the original form and item pattern of the scale were preserved, except for two items. The new scale structure was tested with Confirmatory Factor Analysis (CFA), and it was observed that the values of the goodness of fit were quite high. As a result of the analysis, it was determined that the scale was a valid and reliable measurement tool consisting of 4 sub-dimensions: Supportive/Facilitative Skills, Insight Facilitation Skills, Therapeutic Coping Skills and Case Management Skills. As a result of the analyzes performed, the Cronbach's Alpha values of the sub-dimensions were determined as 0.781, 0.892, 0.764, and 0.844, respectively, and 0.819 for the whole scale. The final version of the scale with 16 items is recommended to be used in studies to be conducted with social workers from different fields</p>

1. Giriş

Sosyal hizmet uzmanlarının mesleki uygulamaları bir takım bilgi, beceri ve değer temelini içinde barındırır. Sosyal hizmet uzmanlarının donanımlı birer meslek elemanı olmaları için sadece genişliği ve derinliği olan bilgi temeli yeterli olmamakta aynı zamanda bu bilgilerin pratiğe dökülmesi için temel birtakım beceriler kümesine sahip olmaları gerekmektedir (Thompson, 2013). Bu beceriler, bilgi ve değerlerin uygulamaya aktarılmasında bütünleştirici bir rol oynar. Sosyal hizmet uzmanlarının mesleki uygulamalarda kullandığı beceriler Trevithick (2000)'e göre aşamalı biçimde öğrenilir ve bu öğrenme sürecinde deneyimlerin ve

becerilerin tekrar tekrar kullanılmasının önemi vardır (Duyan, 2019).

Sosyal hizmet uzmanları, müracaatçıların durumlarının biyopsikososyal açıdan değerlendirilmesinde, müracaatçılarla kaynaklar arasında bağlantı kurulmasında, müracaatçının ihtiyaçlarının karşılanması ve sosyal işlevselliğinin artırılmasında, müracaatçının katılımının en üst noktaya çıkarılmasında ve müracaatçının güçlendirilmesine yönelik planlı değişim sürecinin yürütülmesinde uygulama becerilerini kullanır. Bu becerilerin etkin bir şekilde kullanılması sosyal hizmet uzmanlarının gerçekleştirdikleri mesleki çalışmaların etkili ve verimli olması açısından gereklidir (Sheafor & Horejsi, 2016).

* Sorumlu yazar e-mail adresi: merve.389206@gmail.com

Odağında insan olan sosyal hizmet mesleğinin uygulayıcılarının temel amaçlarından biri yanlış uygulama yapmamak ve müracaatçılara zarar vermemek olmalıdır. Bu amacın yerine getirilip getirilemediği, sosyal hizmet uzmanlarının sosyal hizmetin bilgi, beceri ve değer temelini yetkin şekilde mesleki uygulamalarında kullanıp kullanmadıkları, mesleki uygulamalarında etik ihlal yapıp yapmadıkları, doğru uygulama yapıp yapmadıkları da araştırılması gereken konular arasındadır. Etkili ve verimli bir hizmet sunumunun gerçekleşebilmesi uygulamanın kalitesinin ölçülmeye çalışılması ile ortaya konabilir. Bu açıdan bakıldığında sosyal hizmet uzmanlarının uygulama becerilerini kullanma durumlarının ölçülebilmesi önemli bir husustur.

Beceri, bir eylemi belirli bir süreçte etkin ve devamlılık arz edecek şekilde yapabilme kapasitesidir (Thompson, 2013). Sosyal hizmet uygulama becerisi, sosyal hizmet müdahalesi için doğru tekniklerin belirlenmesini ve bu tekniklerin etkin bir şekilde kullanılmasını içerir. Sosyal hizmet mesleğinin bilgi ve değer temelinde birey, grup ve toplumla çalışmalarında gerçekleştirilen psikososyal müdahale sürecini işlevsel kılma yetisidir (Johnson, 1998). Literatürde sosyal hizmet becerilerinin çeşitli şekillerde kategorize edildiği görülmektedir (Baer & Federico, 1978; Cournoyer, 2016; Kirst-Ashman & Hull, 1999; National Association of Social Workers-NASW, 2003; Thompson, 2013; Trevithick, 2005). Bunlardan birini oluşturan Cournoyer (1996); sosyal hizmet uzmanlarının destekleme, danışmanlık yapma, gözlem yapma, sosyal hizmet etik kurallarına göre davranma, iletişim becerileri, yasal görevlerini yapma, duyguları yansıtırma, sorun belirlenme gibi becerilere sahip olması gerektiğini dile getirmiştir (Duyan, 2019). O'Hare ve arkadaşları (1998) tarafından geliştirilen uygulama becerileri ölçeğinde ise sosyal hizmet uygulama becerilerinin destekleyici-kolaylaştırıcı beceriler, içgörüyü kolaylaştırıcı beceriler, terapötik baş etme becerileri ve vaka yönetimi becerileri olmak üzere dört grupta toplandığı görülmüştür. O'Hare ve Collins (1997) uygulama becerileri ölçeğini geliştirmeden önce teorik çerçeveyi psikoterapi, vaka yönetimi ve uygulama değerlendirme araştırmalarındaki son gelişmelere dayandırmıştır. Psikoterapi süreci, etkisi ve tekniklerine yönelik çalışmaların bulunduğu ve psikoterapi sürecini ölçmek için tasarlanmış enstrümanlar (Hill, Nutt & Jackson, 1994) olduğu bilinmektedir. Bu çalışmalarda terapötik süreçler ve terapistin sahip olması gereken beceriler konuşulmakla birlikte sosyal hizmet uygulama becerilerini ölçen bir enstrümanın olmaması orijinal ölçeğin geliştiricisi tarafından problem olarak görülmüştür. Hem sosyal hizmet hem de psikoterapi süreci bir amaç bağlamında düşünme, hissetme ve eylem boyutlarını içerir ve uygulayıcı tarafından müracaatçı için yürütülen yardım ilişkisinde aralarında etkileşim vardır (Compton & Galaway, 1989; Orlinsky, Grawe, & Parks, 1994). Rothman (1991)'a göre temel vaka yönetimi becerileri terapötik becerilere ek olarak; hizmetlere erişim sağlama, hedef belirleme, müdahale planı hazırlama, müracaatçıların diğer hizmetlere yönlendirme, izleme ve yeniden değerlendirme, sonuç değerlendirmesi, kurumlar arası koordinasyon, danışmanlık ve savunuculuk gibi bileşenleri içermektedir.

Alan yazın incelemeleri sonucunda sosyal hizmet uzmanlarının müracaatçıları ile çalışırken mesleki uygulama becerilerini ne sıklıkla kullandıklarını tespit etmek amacıyla geliştirilmiş ölçekler ve çalışmalar (O'Hare & Collins, 1997; O'Hare, Collins & Walsh, 1998; O'Hare, V. Tran & Collins, 2002; O'Hare & V. Sherrer, 2006) mevcuttur. Ancak Türkiye'de sosyal hizmet uzmanlarının mesleki uygulama becerilerine yönelik herhangi bir ölçeğe rastlanmamıştır. Bununla yanında, sosyal hizmet uzmanlarının beceri temelini önemini vurgulayan sınırlı sayıda çalışma bulunduğu görülmüş olup bu çalışmalarda ise iletişim becerilerinin, yaratıcı dramının ve empatinin sosyal hizmet uzmanları için önemine (Artan &

Kumbasar, 2017; Kaya Kılıç & Tekin, 2020; Nazher & Akoğlu, 2018; Tuncay & İl, 2009) değinildiği görülmektedir.

Sosyal hizmet alanında Türkçe literatürde sosyal hizmet uzmanlarının uygulama becerilerini ölçmede kullanılabilecek bir ölçme aracı bulunmaması Uygulama Becerileri Ölçeği'nin sosyal hizmet araştırmalarında kullanılabilecek yeni bir ölçme aracı olarak literatüre kazandırılmasını önemli kılmaktadır. Ölçeğin sosyal hizmet uzmanları örnekleme ile yapılacak olan yeni araştırmalarda kullanılarak sosyal hizmet bilgi birikiminde, mesleki uygulamadaki becerilerin konuşulmasını da sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda bu ölçek uyarlama çalışmasında Thomas O'Hare ve arkadaşları (1998) tarafından geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması ile araştırmacıların sosyal hizmet uzmanları örnekleme ile çalışırken mesleki uygulama becerilerini ne sıklıkla kullandıklarını belirlemeye yardımcı olarak literatüre yeni bir ölçme aracı kazandırılması amaçlanmaktadır.

2.Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

"Uygulama Becerileri Ölçeği"nin Türkçe'ye uyarlanmasını, geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasını amaçlayan bu çalışma tarama modelinde yapılmıştır. "Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır" (Karasar, 2012, s.77). Tarama modeli, sosyal bilimlerde sıkça kullanılan bir desen olup büyük gruplar üzerinde araştırma yapma imkânı sunarken araştırmacıya bağımsız değişken veya faktörlere müdahale etme imkânı vermez (Büyüköztürk, 2014).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın verileri kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak Türkiye'de sahada aktif olarak görev alıp vaka çalışması yapan sosyal hizmet uzmanlarından elde edilmiştir. Kolayda örnekleme; olasılık dışı örnekleme tekniklerinden biri olup yeterli örnekleme büyüklüğüne erişene kadar deneklere ulaşma işleminin sürdüğü Türkiye'de araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir örnekleme türüdür (Çoşkun, Altunışık & Yıldırım, 2017). COVID-19 pandemisinin araştırma yürütmede getirdiği sınırlılıklar göz önüne alındığında kolayda örnekleme türü kullanılarak sosyal medya platformları üzerinden mümkün olan en geniş örnekleme ulaşmaya çalışılmıştır. Literatürde ölçek uyarlama çalışmalarında, örnekleme grubunun ölçekte bulunan madde sayısı ile ilişkili olarak belirlenmesi ve madde sayısının 10 katı kadar bir örnekleme ile veri toplanmasının daha uygun olacağı görüşü ifade edilmektedir (Akgül, 2003; Nunnally, 1978). Bu noktada uyarlaması yapılacak ölçeğin 18 maddeden oluşması nedeniyle en az 180 sosyal hizmet uzmanına ulaşılması planlanmıştır. Ancak çalışmada meydana gelebilecek olası hatalar düşünülerek örnekleme geniş tutulmuş (Babahanoğlu & Daşbaş, 2021) ve veri toplama aşamasında 504 sosyal hizmet uzmanına ulaşılmıştır. Ulaşılan sosyal hizmet uzmanlarından 66'sının sahada aktif olarak vaka üzerinden müracaatçı ile çalışmadığı belirlenmiş ve 438 sosyal hizmet uzmanından toplanan verilerle analizler gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılara ait demografik özelliklerin dağılımı Tablo 1'deki gibidir:

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	293	66.9
	Erkek	143	32.6
	Diğer	2	.5
Medeni Durum	Evli	160	36.5
	Bekâr	278	63.5
Eğitim Durumu	Lisans	352	80.4
	Yüksek Lisans	82	18.7
	Doktora	4	.9
Çalışılan Kurum	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	177	40.4
	Adalet Bakanlığı	29	6.6
	Sağlık Bakanlığı	88	20.1
	İçişleri Bakanlığı	9	2.1
	Millî Eğitim Bakanlığı	1	.2
	Sivil Toplum Örgütleri	48	11
	Yerel Yönetimler	35	8
	Özel Sosyal Hizmet Kurum/Kuruluşu	43	9.8
	Diğer	8	1.8
		Ort.	SS
Yaş		29.14	5.57
Toplam Mesleki Deneyim Yılı		5.88	5.58
Şu anki Kurumda Çalışma Süresi		3.60	3.57

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan veri toplama formu kullanılmıştır. Formun birinci bölümünde Kişisel Bilgi Formu doldurularak sosyal hizmet uzmanlarının cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, çalıştıkları alan ve mesleki deneyim sürelerini içeren sosyodemografik veriler toplanmıştır.

Veri toplama formunun ikinci bölümünde ise O'Hare, Collins ve Walsh (1998) tarafından 281 klinik sosyal hizmet uzmanı ile geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan Uygulama Becerileri Ölçeği (Practice Skills Inventory) kullanılmıştır. Orijinal ölçek 18 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ayrıca söz konusu ölçek "4 – Çok sık" ile "0- Hiç/Neredeyse Hiç" arasında işaretleme yapılabilen 5'li likert türündedir. Ölçekte ters kodlama bulunmamaktadır. Orijinal ölçekten 0 ile 72 puan aralığında toplam puan elde edilebilir. Ölçeğin orijinal formunda Destekleyici/Kolaylaştırıcı Beceriler (1, 2, 3, 4 numaralı maddeler), İlgörüğü Kolaylaştırıcı Beceriler (5, 6, 7, 8 numaralı maddeler), Terapötik Baş Etme Becerileri (9, 10, 11, 12, 13 numaralı maddeler) ve Vaka Yönetimi Becerileri (14, 15, 16, 17, 18 numaralı maddeler) olarak 4 alt boyut yer almaktadır. Alt boyut puanları ayrı ayrı hesaplanmış, toplam puan orijinal ölçek çalışmasında kullanılmamıştır. Alt boyut puanlarında yüksek puanlar, o alandaki becerilerin arttığını göstermektedir.

Bir ölçek uyarlama çalışmasında yapılacak olan ilk adımın ölçeği çevirmek değil, ölçeğin sahibi olan araştırmacıdan izin alınması

gerekliliği (Çapık, Gözüm & Aksayan, 2018; Karakoç & Dönmez, 2014) göz önünde bulundurularak yazar Thomas O'Hare'den izin alınmış ve Türkiye'de sahada çalışan klinik sosyal hizmet uzmanlarının sayısı oldukça az olduğu için ilgili ölçeğin sahada bütün alanlarda çalışan sosyal hizmet uzmanlarına uygulanıp uygulanamayacağı hakkında görüşü alınmış ve yazarın uygun görüşü ile çalışmaya başlanılmıştır.

2.4. Dil Geçerliliği

Uygulama Becerileri Ölçeği'nin uyarlama çalışmasının yapılması için gerekli izin alındıktan sonra ölçeğin İngilizce formu iki dili de iyi bilen üç bağımsız çevirmen tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Sonrasında ise çeviriler bir araya getirilmiş ve farklılıklar üzerine çevirmenlerle tekrar görüşülmüş ve ölçek tek bir forma dönüştürülmüştür. Türkçe'ye çevrilen maddeler iki dil uzmanı tarafından tekrar ölçeğin orijinal diline çevrilmiş ve geri çeviri sonrasında ölçeğin orijinal haliyle Türkçe'den İngilizceye çevrilen form arasındaki farklılıklar belirlenmiş ve dil uzmanlarından alınan geri bildirimlerle düzeltmeler yapılmıştır. Bir ölçek uyarlama çalışması yaparken ilgili ölçekteki bazı kavramların hedef dilin kültürel özelliklerine dikkat edilmesi önemli olup, ilgili ölçeğin kendi bilim dalındaki uzmanların çevirinin dil uygunluğu kontrol etmesi de önem taşımaktadır (Karaçam, 2019; Aksayan & Gözüm, 2002). Bu sebeplerle ölçeğin Türkçeye çevrilen maddeleriyle İngilizce dilindeki maddeler arasındaki çeviri uyumunun değerlendirilmesi amacıyla ölçeğin çevirisi ile orijinal hali her iki dili de iyi bilen öğretim üyesi olan dört sosyal hizmet akademisyenine e-posta yoluyla iletilmiştir. Akademisyenlerden her madde için çeviri uygunluğu açısından 1 ile 5 arasında puanlama yapmaları istenmiş ve gelen öneriler doğrultusunda düzeltmeler yapılmış ve ölçeğe son şekli verilmiştir. Düzenlemelerin ardından ölçekte yer alan maddelerin anlamının anlaşılabilirliğine (Aksayan & Gözüm, 2002) dair sahada vaka çalışması yapan, sosyal hizmet alanında deneyimli ve lisansüstü eğitim gören 20 sosyal hizmet uzmanına ölçek e-posta yoluyla iletilmiş ve bu konuda görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda ölçek son halini almıştır.

2.5. Veri Toplama Süreci

Uygulama Becerileri Ölçeği'nin elektronik versiyonu internet tabanlı veri toplama tekniği olan Google Forms ile hazırlanmıştır. COVID-19 pandemisi nedeni ile yüz yüze anket yapmanın hastalığın bulaşma olasılığını artırabileceği göz önünde bulundurulduğundan katılımcılara çeşitli sosyal medya platformları ve WhatsApp uygulaması aracılığıyla ulaşılmıştır. Ayrıca bazı katılımcılara Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği mail grubu üzerinden e-posta yoluyla veri toplama formu iletilmiştir. Katılımcılara araştırma formunun başında sahada aktif olarak müracaatçı ile vaka çalışması yapıp yapmadıkları sorulmuş ve müracaatçı ile vaka çalışması yapanların araştırmaya katılması sağlanmıştır. Katılımcılar, araştırmanın başındaki bilgilendirilmiş onam formunu okuduktan sonra "Araştırma hakkında bilgilendirildim. Katılmayı kabul ediyorum." ifadesinde "Evet" seçeneğini işaretleyerek ilerlemişlerdir.

2.6. Verilerin Analizi

Çalışmadan elde edilen verilen SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada kullanılan ölçeklerin yapı geçerliliği Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile belirlenmiş ve AMOS 24 programı ile Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile yeni ölçek yapısı test edilmiştir. Çalışmadan elde edilen sayısal ve kategorik verilerin açıklayıcı bilgileri ile ilgili katılımcıların özellikleri belirlenmiştir. Analizlerden elde edilen veriler bulgular kısmında belirtilmiştir.

2.7. Etik Konular

Araştırma ile ilgili İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'ndan 01.04.2021 tarih, 2021/4 toplantı no ile izin alınmıştır.

3. Bulgular

Uygulama Becerileri Ölçeği orijinal formunda yer alan 18 maddeye, alt ölçek dağılım gözetilmeksizin Temel Bileşen Analizi (Principal Component Analysis) tekniği kullanılarak Açımlayıcı Faktör Analizi –AFA- (Explanatory Factor Analysis) uygulanmıştır. AFA çok sayıda değişkenden (maddeden) bu değişkenlerin birlikte açıklayabildikleri az sayıda tanımlanabilen anlamlı yapılara ulaşmayı hedeflediği için (Tabachnik & Fidell, 2001), ölçek için uygun faktör yüklerini belirlemek için kullanılmıştır. Çalışmada uygulanan Uygulama Becerileri Ölçeği orijinal formda 4 alt boyuttan oluşmasına rağmen bu çalışmada yapı geçerliliği AFA ile tekrar test edilmiştir. Daha sonra yeni ölçek yapısının Doğrulayıcı Faktör Analizi –DFA- (Confirmatory Factor Analysis) kullanılarak uygun formda olup olmadığı test edilmiştir. DFA ise kuramsal bir temele dayanarak çeşitli örtük faktörlerle oluşturulan modelin gerçek verilerle ne derece uyum gösterdiğini değerlendirmek amacıyla kullanıldığı için (Tabachnik & Fidell, 2001) elde edilen model DFA ile test edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemede ise Cronbach's Alpha katsayıları kullanılmıştır (Cronbach, 1951).

3.1. Yapı Geçerliliği

3.1.1. Açımlayıcı Faktör Analizi

Çalışmada ölçeği oluşturan iki yapının da maddelerinin tümüyle yapılan ve ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek için yapılan AFA'da öncelikle bütün maddeler arasında korelasyon matrisi incelenerek önemli oranda manidar korelasyonların olup olmadığına bakılmış ve faktör analizinin yapılabilmesine uygunluk gösterir nitelikte manidar ilişkilerin olduğu görülmüştür. Örneklem yeterlilik ölçütü ve Bartlett Küresellik Testine ilişkin bulgular incelenmiştir. Gözlenen değişkenler arasındaki korelasyon matrisinin AFA için uygunluğunun değerlendirilmesinde örneklem yeterlilik ölçütü Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.903 bulunmuş ve Bartlett Küresellik Testi sonucunda ise 0,05 anlamlılık düzeyinde temel hipotez reddedilmiştir. Bartlett Küresellik Testinin temel hipotezi, korelasyon matrisinin birim matrise eşitliğini göstermektedir

Ölçeğin yapı geçerliliği için Temel Bileşen Analizi (Principal Component Analysis) tekniği ile özdeğeri (Eigenvalues) 1.0'dan büyük yüklemeler faktör olarak kabul edilerek AFA gerçekleştirilmiştir. Ölçeklerin maddelerinin ilk formda faktör yüklerinin .407 ile .799 arasında değişmekte olup geçerli değerden -.30'ın veya bazı çalışmalarda .40'in üzeri (Tabachnik ve Fidell, 2001) yüksek olarak belirlenmiştir. Toplam 18 maddenin bu analizde; toplam varyansın % 64.340'ını 4 faktör altında açıkladığı saptanmıştır.

Tablo 2. Ölçeğin 4 Faktörlü Yapı Analizi

	Faktör			
	1	2	3	4
M12	.783			
M11	.776			
M9	.752		.304	
M10	.750			
M13	.602			
M16		.889		
M17		.863		
M14		.764		
M18		.739		
M15		.446	.393	
M3			.767	
M4			.731	
M1			.673	
M2			.636	.379
M7				.820
M6				.790
M8	.360			.761
M5	.406			.441

Yöntem: Temel Bileşen Analizi.
Döndürme Yöntemi: Kaiser Normalizasyonu ile Varimax 5 tekrardan sonra elde edilmiştir.

Ancak Varimax yöntemiyle döndürülmüş katsayılara bakıldığında 15. maddenin ve 5. maddenin birden fazla alt boyuta birbirlerine yakın katsayı ile (.100'den daha az fark ile) bağlandığı (overlapping) görülmüştür. Bu nedenle AFA, önce 15. ve daha sonra 5. madde çıkarılarak tekrar edilmiştir. 15. madde çıkarıldıktan sonra örneklem yeterlilik ölçütü ve Bartlett Küresellik Testi sonuçları incelenmiş olup; korelasyon matrisinin AFA uygulanmasına uygun olduğu tespit edilmiştir. Toplamda 4 faktörlü yapı korunmuş ve varyansın %66.156'sı açıklanmıştır. Ancak bu analizde de 5. madde birden fazla alt ölçeğe yakın katsayılarla bağlanmıştır. Bu nedenle son bir AFA yapılarak 5. madde de çıkarılmış ve analiz 16 madde ile yapılmıştır.

Verilerin faktör analizine uygunluğu için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem uygunluk katsayısı .892, Bartlett Küresellik testi ise 120 serbestlik derecesinde $\chi^2=3470.323$ olarak anlamlı düzeyde ($p<.01$) bulunmuştur. Maddelerin ilk katsayıları ise .527 ile .814 arasında değişmektedir ve yeterli katsayı değerine sahiptir.

Tablo 3. Ölçek Maddelerinin Katsayıları

	Başlangıç	Tahmin Edilen
M1	1.000	.527
M2	1.000	.630
M3	1.000	.704
M4	1.000	.615
M6	1.000	.729
M7	1.000	.814
M8	1.000	.797
M9	1.000	.677
M10	1.000	.709
M11	1.000	.677
M12	1.000	.686
M13	1.000	.531
M14	1.000	.588
M16	1.000	.809
M17	1.000	.790
M18	1.000	.615

Yöntem: Temel Bileşen Analizi.

Toplam 16 maddenin, toplam varyansın toplamda % 68.106'sını 4 faktör altında açıkladığı saptanmıştır. Önceki versiyonlara göre daha

yüksek bir varyans değeri ile bu versiyonun daha uyumlu olduğu görülmüştür.

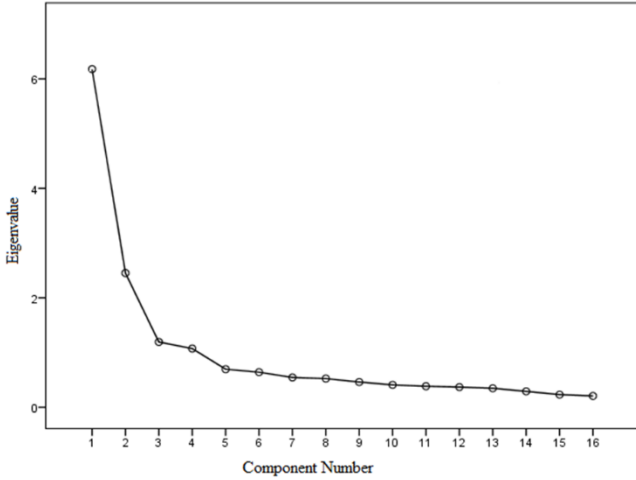
Tablo 4. Ölçeğin Son Yapısının Açıkladığı Varyans

Bileşen	Başlangıç Özdeğer Değeri			Kareler Yüklenmesi Toplamının			Kareler Yüklenmesi Toplamının Döndürülmüş Hali		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplam Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplam Açıklanan Varyans Yüzdesi	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplam Açıklanan Varyans Yüzdesi
1	6.179	38.622	38.622	6.179	38.622	38.622	3.230	20.186	20.186
2	2.452	15.325	53.947	2.452	15.325	53.947	2.796	17.478	37.664
3	1.193	7.456	61.403	1.193	7.456	61.403	2.532	15.824	53.488
4	1.072	6.703	68.106	1.072	6.703	68.106	2.339	14.618	68.106
5	.695	4.345	72.451						
6	.641	4.007	76.457						
7	.545	3.405	79.862						
8	.524	3.275	83.137						
9	.461	2.878	86.015						
10	.409	2.557	88.572						
11	.384	2.398	90.970						
12	.369	2.307	93.277						
13	.347	2.168	95.445						
14	.290	1.815	97.260						
15	.231	1.442	98.702						
16	.208	1.298	100.000						

Yöntem: Temel Bileşen Analizi

Elde edilen son ölçek yapısının maddeler ile ilişkisini ve maddelerin hangi faktörler altında hangi katsayı yüküyle yer aldığını belirlemek adına tekrar Kaiser Normalizasyonu ile Varimax Döndürme Yöntemi kullanılmış ve 5 döndürme işleminden sonra maddelerin bu 4 alt ölçek üzerinde dağılımı elde edilmiştir.

Şekil 1. Özdeğer Grafiği

Temel bileşen analizi sonucunda elde edilen özdeğer grafiği (Scree Plot) Şekil 1.'de verilmiştir. Şekle göre, temel başlangıç değerleri (Eigenvalue) baz alındığında, 4 faktörlü modelin kullanıma uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Ölçeğin Son Halinin Madde Katsayıları

	Faktör			
	1	2	3	4
M12	.788			
M11	.780			
M10	.747		.309	
M9	.747		.317	
M13	.623			
M16		.894		
M17		.877		
M14		.763		
M18		.736		
M3			.780	
M4			.744	
M1			.674	
M2			.644	.391
M7				.827
M6				.785
M8	.366			.768

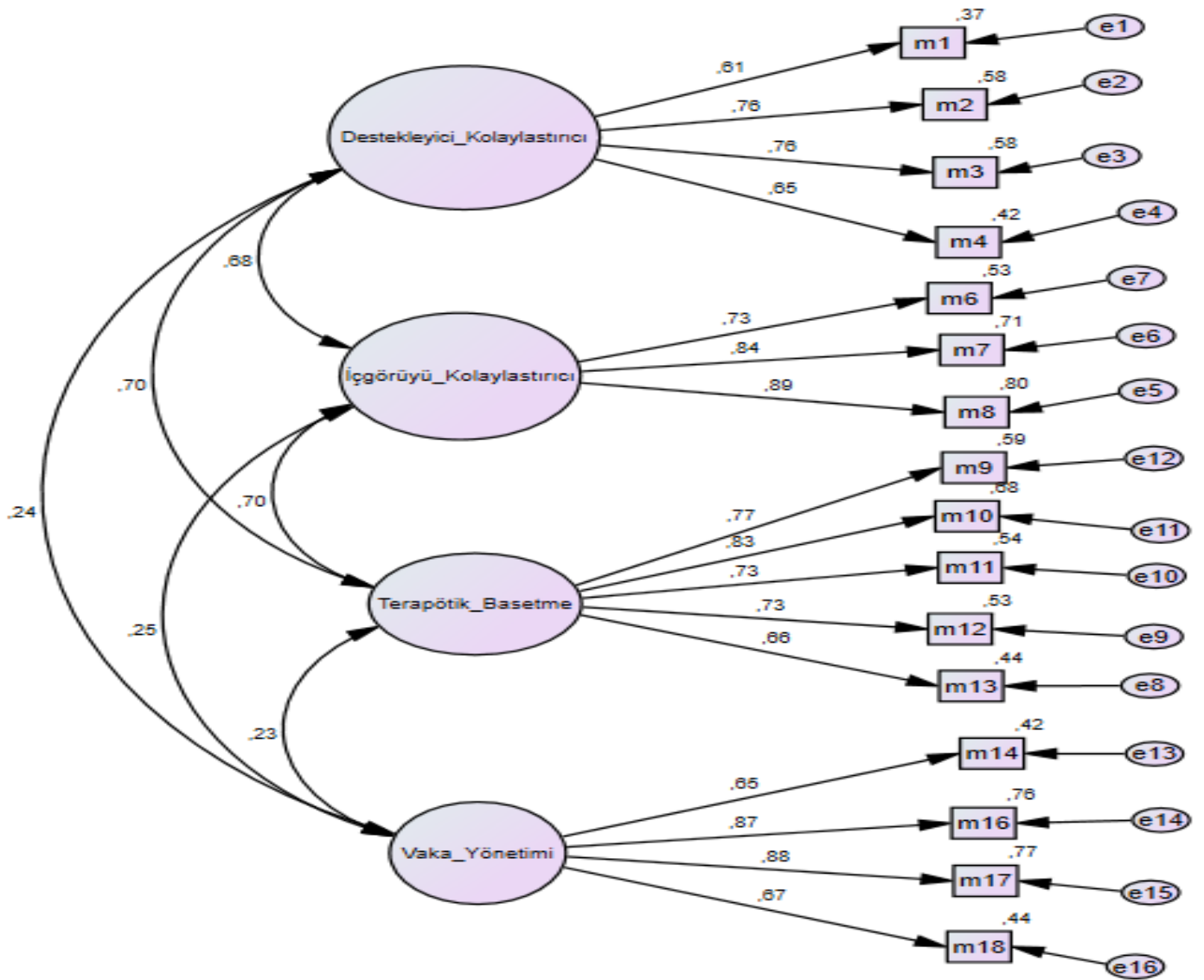
Yöntem: Temel Bileşen Analizi.
Döndürme Yöntemi: Kaiser Normalizasyonu ile Varimax 5 tekrardan sonra elde edilmiştir.
Toplam Açıklanan Varyans: 68,106

Yapılan bu son analizde ölçeğin orijinal yapısına oldukça yakın bir tablo çıkmış, 5.ve 15. maddenin haricinde alt ölçek yapıları sağlanmıştır. 1, 2, 3, 4 numaralı maddeler Destekleyici-Kolaylaştırıcı Beceriler alt boyutunu; 6, 7, 8 numaralı maddeler İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler alt boyutunu; 9, 10, 11, 12, 13 numaralı maddeler Terapötik Baş Etme alt boyutunu ve 14, 16, 17, 18 numaralı maddeler ise Vaka Yönetimi Becerileri alt boyutunu oluşturmuştur. Maddelerin güvenilirlik katsayıları için Cronbach's alfa değerleri incelenmiş ve Destekleyici- Kolaylaştırıcı Beceriler için .781, İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler için .892, Terapötik Baş Etme Becerileri için .764, Vaka Yönetimi Becerileri için .844 ve ölçeğin tümü için .819 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin bu yeni formu ile yapı geçerliği sağlanmış ve model uyum iyiliği değerleri elde etmek adına Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanmıştır.

3.1.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Çalışmada yer alan ve yeni yapıda oluşturulan 16 ölçek maddesinin AFA'da oluşturduğu 4 faktörlü modelin, araştırma amacına uygun bir şekilde faktör yapısına sahip olup olmadığını test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) AMOS 24 programı ile gerçekleştirilmiştir.

Şekil 2. DFA Modeli

Oluşan 4 faktörlü modelin, örtük faktör olarak değerlendirilerek gözlenen ve hedeflenen model uyumluluğunu test etmek amacıyla yapılan bu analizin ilk kısmında 4 faktörlü modeli oluşturan tüm faktörler örtük değişken olarak modeli oluşturmuştur. Bu faktörleri oluşturan maddelerin bu örtük değişkenleri ne ölçüde temsil ettiğini standardize edilmiş regresyon ağırlıklarına göre analiz eden DFA'ya göre 4 faktörü oluşturan maddeler ilgili faktörler altında toplanarak analiz gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu DFA ise uyum indeksleri göz önüne alındığında, modelin kabul edilebilir düzeyde uyumlu olduğunu (Hu ve Bentler, 1999) göstermektedir.

Modelin $\chi^2=220.199$ ve $df=98$ olarak belirlenmiş ve $CMIN/DF=2.247$ olarak ($p=.000$) belirlenerek minimum sayıya ulaştığı saptanmıştır. Modelin $CFI=.964$, $NFI=.937$, $RSMEA=.053$, $GFI=.956$ değerleri modelin uyum iyiliğinin kabul edilebilir düzeyde ve oldukça iyi olduğuna işaret etmektedir (Hu & Bentler, 1999).

Tablo 6. Ölçek Maddeleri ve Alt Ölçekler Arasındaki Regresyon Katsayıları

Soru Numarası	Alt Ölçek	Regresyon Katsayısı
M1	Destekleyici/Kolaylaştırıcı	.609
M2	Destekleyici/Kolaylaştırıcı	.758
M3	Destekleyici/Kolaylaştırıcı	.760
M4	Destekleyici/Kolaylaştırıcı	.648
M8	İçgörüyü Kolaylaştırıcı	.893
M7	İçgörüyü Kolaylaştırıcı	.844
M6	İçgörüyü Kolaylaştırıcı	.726
M13	Terapötik Baş Etme	.660
M12	Terapötik Baş Etme	.727
M11	Terapötik Baş Etme	.732
M10	Terapötik Baş Etme	.826
M9	Terapötik Baş Etme	.769
M14	Vaka Yönetimi	.647
M16	Vaka Yönetimi	.869
M17	Vaka Yönetimi	.880
M18	Vaka Yönetimi	.667

Oluşturulan modelde test edilen 4 faktörlü yapıda, Destekleyici-Kolaylaştırıcı Beceriler'e ait olan 4 maddenin standardize edilmiş regresyon katsayıları .609-.760 arasında, İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler'e ait olan 3 maddenin .726-.893, Terapötik Baş Etme Beceriler'e ait olan 5 maddenin .660-.826 ve Vaka Yönetimi Becerileri 'ne ait olan 4 maddenin .647-.869 arasında değişmekte olduğu ve uygun faktör yapısının sağladığı saptanmıştır.

Modeli oluşturan faktörler arasındaki ilişkiye bakıldığında ise; Destekleyici-Kolaylaştırıcı Beceriler ile İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler ($r = .678$); Destekleyici-Kolaylaştırıcı Beceriler ile Terapötik Baş Etme Beceriler ($r = .705$) ve Destekleyici-Kolaylaştırıcı Beceriler ile Vaka Yönetimi Becerileri ($r = .242$) arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır. İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler ile Terapötik Baş Etme Beceriler ($r = .695$) ve İçgörüyü-Kolaylaştırıcı Beceriler ile Vaka Yönetimi Becerileri ($r = .245$) arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca, Terapötik Baş Etme Beceriler ile Vaka Yönetimi Becerileri ($r = .230$) arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu analizi sonucunda tüm madde puanlarının, toplam ölçek puanı arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde bulunmuştur ($p < .01$).

Sonuç olarak ölçeğin 4 faktörlü ve 16 maddelik yapısının amaca yönelik kullanıma uygun olduğu ve 5. ve 15. maddeler çıkarıldığında da oldukça iyi model uyum iyi değerlerine sahip olduğu ve alt boyutlar arasındaki ilişkilerin de beklenen düzeyde olduğu görülmüştür. Alt ölçekler için benzeşme geçerliliği AVE değerleri Destekleyici Kolaylaştırıcı Beceriler için 0.546, Terapötik Baş Etme Becerileri için 0.562, İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler için 0.610 ve Vaka Yönetimi Becerileri için ise 0.586 olarak belirlenmiştir. CR (Composite Reliability) değerleri ise bu alt ölçekler için sırasıyla, 0.856, 0.861, 0.881, 0.803 olarak belirlenmiştir. Ölçek bu formatıyla belirlenen popülasyonda kullanıma uygun geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahiptir.

4. Tartışma ve Sonuç

Uygulama Becerileri Ölçeği (Practice Skills Inventory) ile ilgili yapı geçerliği sağlamak adına yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği ve Bartlett Küresellik Testi anlamlılık düzeyi sağlanmış, verilerin küresel dağılım göstererek anlamlı düzeyde örneklem yeterliliğinin olduğu görülmüştür. İlk AFA'da 5. madde ve 15. maddenin ilk katsayılarının görece düşük olmasına rağmen (.407 ve .415) beklenen değerden yüksek olduğu görülmüştür (Tabachnik ve Fidell, 2001). Bu ilk AFA'nın varyans açıklama seviyesi de 4 faktörlü şekilde beklenen düzeyden yüksek olmasına rağmen (%64.340) döndürülmüş bileşen analizinde 5. maddenin İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler ve Terapötik Baş Etme Becerileri alt boyutlarına yakın katsayılarla bağlandığı; 15. maddenin ise Vaka Yönetimi Becerileri ile Destekleyici/Kolaylaştırıcı Beceriler alt boyutlarına yakın katsayılarla bağlandığı görülmüştür. Bu nedenle öncelikle iki maddenin de çıkarılması yerine, katsayısı daha düşük olan 5. madde çıkarılarak analiz tekrar yapılmış ancak KMO ve Bartlett testleri uygunluğuna, 4 faktörlü ölçek yapısının varyans açıklama düzeyinin iyiliğine rağmen 15. maddenin tekrar iki alt boyuta da yakın katsayılarla bağlanması nedeniyle 15. madde de çıkarılarak ölçeğin son yapısı elde edilmiştir.

Ölçeğin son halinin elde edildiği AFA modelinde KMO ve Bartlett değerleri uygun olarak görülmüş ve 4'lü faktör varyansının %68.106 olarak yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır. Ölçeğin madde yapısı ve yapı geçerliğinde ise 5. ve 15. madde olmadan, ölçeğin orijinal form ve madde içeriğinin korunduğu görülmüştür.

Yapı geçerliği sağlanan ölçeğin, Doğrulayıcı Faktör Analizi ile ölçüm modelinin incelenmesi ve ölçü model uygunluğu değerlerinin sağlanmış olması beklenmektedir. Bu nedenle 16 maddelik ve 4 faktörlü ölçüm modeli DFA ile analiz edilmiş; CFI, NFI ve GFI değerleri oldukça iyi katsayıya sahipken (.950 üzeri), hata payını gösteren RSMEA değeri de oldukça iyi seviyenin altında (.060 altı) olarak belirlenmiş ve ölçüm modelinin literatürdeki verilere göre oldukça iyi bir yapıya (Hu ve Bentler, 1999) sahip olduğu görülmüştür. Ölçeğin alt boyutları olan Destekleyici-Kolaylaştırıcı Beceriler, İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler, Terapötik Baş Etme Becerileri ve Vaka Yönetimi Becerileri arasında da pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkiler bulunmuştur. Ölçeğin orijinal formunda toplam puan hesaplaması yapılmadığı için ikinci düzey DFA gerçekleştirilmemiştir.

Elde edilen AFA ve DFA değerlerine göre, ölçek Destekleyici-Kolaylaştırıcı Beceriler, İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler, Terapötik Baş Etme Beceriler ve Vaka Yönetimi Becerileri alt boyutları ve 16 maddelik formuyla uygun bir ölçüm geçerliliğine sahiptir. Yapılan güvenilirlik çalışmasında ise; ölçeğin Cronbach's alfa değerlerinin beklenen seviyelerin üzerinde olduğu (.70 üzeri) ve alt ölçeklerin tutarlı bir yapıya sahip olduğu görülmüştür (Coşkun, Altunışık, & Yıldırım, 2017). Ölçeğin maddeleri arasındaki ilişki ve madde-toplam puan ilişkisi de anlamlı düzeyde ve pozitif yöndedir. Bu nedenle ölçeğin alt ölçekleri ve iç tutarlılığı, kullanılabilir güvenilirliktedir. Bu doğrultuda ölçeğin sahada aktif olarak vaka çalışması yapan sosyal hizmet uzmanlarının uygulama becerilerini ne sıklıkla kullandıklarının belirlenmesinde uygun bir ölçme aracı olduğu görülmektedir.

Uygulama becerilerinin değerlendirilmesi sosyal hizmet uzmanlarının mesleki uygulamalarında zayıf oldukları yanların tespit edilip bunların güçlendirilmesine ve müracaatçıların daha nitelikli bir hizmet almalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Son olarak ölçeğin sahada farklı alanlarda çalışan sosyal hizmet uzmanlarının çalıştıkları yerler bazında (Örneğin; hastanelerde

çalışan sosyal hizmet uzmanlarıyla, adliyede çalışan sosyal hizmet uzmanlarıyla vs.) geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının da yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akgül, A. (2003). *Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri*. Ankara: Emek Ofset Ltd. Şti.
- Aksayan, S., & Gözüm, S. (2002). Kültürlerarası Ölçek Uyarlaması için Rehber I: Ölçek Uyarlama Aşamaları ve Dil Uyarlaması. *Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 4(1), 9-14.
- Artan, T., & Kumbasar, B. (2017). Sosyal Hizmet Mesleğinde Etkili İletişim. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 51-63.
- Babahanoğlu, R., & Daşbaşı, S. (2021). Madde Kullanımı Damgalanma Mekanizması
- Ölçeği:Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(1), 141-172. doi:10.33417/tsh.798982
- Baer, B. L., & Federico, R. (1978). Educating the Baccalaureate Social Worker. Report of the Undergraduate Social Work Curriculum Development Project.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Deneyisel Desenler: Öntest-Sontest, Kontrol Grubu, Desen ve Veri Analizi*. Ankara: Pegem
- Compton, B. R. & Galaway, B. (1989). *Social Work Processes*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Coşkun, R., Altunışık, R., & Yıldırım, R. (2017). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Cournoyer, B. R. (2016). *The Social Work Skills Workbook*. Cengage Learning.
- Cronbach L.J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16, 297-334. doi: [10.1007/BF02310555](https://doi.org/10.1007/BF02310555)
- Çapık, C., Gözüm, S., & Aksayan, S. (2018). Kültürlerarası Ölçek Uyarlama Aşamaları, Dil ve Kültür Uyarlaması: Güncellenmiş Rehber. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 26(3), 199-210.
- Duyan, V. (2019). *Sosyal Hizmet: Temelleri Yaklaşımları Müdahale Yöntemleri*. Nar Yayınevi: İstanbul.
- Hill, C. E., Nutt, E. A., & Jackson, S. (1994). Trends in Psychotherapy Process Research: Samples, Measures, Researchers, and Classic Publications. *Journal of Counseling Psychology*, 41(3), 364-377. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.41.3.364>
- Hu, L. & Bentler P.M. (1999). Cut Off Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria Versus New Alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6 (1),1-55.
- Johnson, L.C. (1998). *Social Work Practice: A Generalist Approach*. USA: Allyn and Bacon.
- Karaçam, Z. (2019). Ölçme Araçlarının Türkçe'ye Uyarlanması. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 28-37.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel
- Karakoç, F. Y., & Dönmez, L. (2014). Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Temel İlkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası* (40), 39-49.
- Kılıç, A. K., & Tekin, H. (2020). Sosyal Hizmet Eğitiminde İletişim Becerilerini Kazandırmaya Yönelik Uygulamalar Beceri Laboratuvarı. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 1809-1826.
- Kirst-Ashman, K. K., & Hull, G. H. (1999). *Understanding Generalist Practice*. Chicago: Nelson-Hall.
- Nazlier, E. N., & Akoğlu, G. (2018). Sosyal Hizmet Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Önemi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 13(2), 251-260.
- National Association of Social Workers- NASW. (2003). Standards for Continuing Professional Education. Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2021 https://www.socialworkers.org/LinkClick.aspx?fileticket=qrXmm_Wt7jU%3d&portalid=0
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill Companies.
- O'Hare, T., & Collins, P. (1997). Development and Validation of a Scale for Measuring Social Work Practice Skills. *Research on Social Work Practice*, 7(228), 228-238. doi:10.1177/104973159700700206
- O'Hare, T., & V. Sherrer, M. (2006). Measuring Practice Skills with Community Clients. *Best Practices in Mental Health*, 2(2), 31-42.
- O'Hare, T., Collins, P., & Walsh, T. (1998). Validation of the Practice Skills Inventory With Experienced Clinical Social Workers. *Research on Social Work Practice*, 8(5), 552-563. doi:10.1177/104973159800800504
- O'Hare, T., V. Tran, T., & Collins, P. (2002). Validating the Internal Structure of the Practice Skills Inventory. *Research on Social Work Practice*, 12(5), 653-668.
- Orlinsky, D. E., Grawe, K., & Parks, B. K. (1994). Process and Outcome in Psychotherapy: *Noch einmal*. In A. E. Bergin & S. L. Garfield (Eds.), *Handbook psychotherapy and behavior change* (pp. 270-376). New York: Wiley.
- Rothman, J. (1991). A Model of Case Management: Toward Empirically-Based Practice. *Social Work*, 36, 520-528.
- Sheafor, B. W. & Horejsi, C. J. (2016). *Sosyal Hizmet Uygulamasında Temel Teknikler ve İlkeler*. Ankara: Nika Yayınevi
- Tabachnick GB & Fidell LS (2001). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- Thompson, N. (2013). *Kuram ve Uygulamada Sosyal Hizmeti Anlamak*. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Trevithick, P. (2005). *Social Work Skills. A Practice Handbook*. Philadelphia: Open University Press.
- Tuncay, T., & İl, S. (2009). Sosyal Hizmet Uygulamasında Empatiyi Yeniden Düşünmek. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 39-56.

EK-1 Uygulama Becerileri Ölçeği Formu

Aşağıdaki ölçeği kullanarak, belirli bir müracaatçı ile çalışırken sosyal hizmet uygulama becerilerini ne sıklıkla kullandığınızı hesaplamak için her maddeyi puanlayınız.

Burada sizden uygulama deneyimleriniz üzerine düşünmeniz istenmektedir.

	4.Çok Sık	3.Sıklıkla	2.Ara Sıra	1.Nadiren	0.Hiç Neredeyse Hiç /
Destekleyici/Kolaylaştırıcı Beceriler					
1.Müracaatçım için duygusal destek sağladım	4	3	2	1	0
2. Özgüvenini arttırmaya çalıştım	4	3	2	1	0
3.Müracaatçımın kendisini iyi hissetmesine yardımcı oldum	4	3	2	1	0
4.Kendisine gerçekten yardımcı olabileceğime dair inancını arttırmaya çalıştım	4	3	2	1	0
İçgörüyü Kolaylaştırıcı Beceriler					
*5.Müracaatçımın rahatsız edici hislerini ortaya çıkarmasına yardımcı oldum	4	3	2	1	0
6.Müracaatçımın geçmiş tecrübelerinden öğrenmesine yardımcı oldum	4	3	2	1	0
7.Geçmişteki ilişkilerin mevcut sorunlarını nasıl etkilediğini keşfetmesine yardımcı oldum	4	3	2	1	0
8.Müracaatçımın geçmiş denemelerinden/ tecrübelerinden sorunları çözmeyi öğrenmesine yardımcı oldum	4	3	2	1	0
Terapötik Baş Etme Becerileri					
9.Müracaatçıya belirli sorunlarla başa çıkma konusunda özel beceriler öğrettim	4	3	2	1	0
10.Müracaatçıya kendi problem davranışlarını nasıl yöneteceğini öğrettim	4	3	2	1	0
11.Müracaatçıya bir sorunla ilgili ilerlemesinde kendini nasıl ödüllendireceğini gösterdim	4	3	2	1	0
12.Müracaatçıya kendi davranışlarını nasıl izleyeceğini (self-monitoring) öğrettim	4	3	2	1	0
13.Bir problemin nüksetmesiyle birlikte o sorunla nasıl başa çıkılacağı konusunda müracaatçı ile iş birliği yaptım	4	3	2	1	0
Vaka Yönetimi Becerileri					
14. Müracaatçının maddi kaynaklarına ilişkin durumunu değerlendirdim	4	3	2	1	0
*15. Müracaatçı adına savunuculuk yaptım	4	3	2	1	0
16. Müracaatçıyı başka hizmetlere yönlendirdim	4	3	2	1	0
17.Müracaatçıya diğer hizmetler konusunda bilgi verdim	4	3	2	1	0
18.Müracaatçı için diğer kurum ve kuruluşlarla hizmetleri koordine ettim	4	3	2	1	0

*Nihai analizler sonucu 5. ve 15. Madde ölçekten çıkarılmıştır.